Stockholms stad

PM Rotel III (Dnr KS 2026/914)

En ny speciallärarutbildning (SOU 2026:50)

Remiss från Utbildningsdepartementet
Remisstid den 7 december 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.

Föredragande borgarrådet Arvid Vikman Rindevall

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat betänkandet ”En ny speciallärarutbildning (SOU 2026:50)” till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredningens syfte är att stärka tillgången till specialpedagogisk kompetens i skolväsendet genom att reformera utbildningen för speciallärare och specialpedagoger.

Utredningen föreslår att dagens speciallärar- och specialpedagogutbildningar ersätts av en ny speciallärarutbildning som är mer undervisningsnära och professionsinriktad. Utredningen lämnar även förslag om bland annat kompletteringsmöjligheter för redan utbildade speciallärare och specialpedagoger, ett anpassat utbud inom Lärarlyftet samt ett förtydligat specialpedagogiskt ledarskap inom Rektorsprogrammet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig bakom utredningens bedömning att en mer flexibel och undervisningsnära speciallärarutbildning behövs för att möta skolväsendets kompetensbehov. Ambitionen att öka tillgången till specialpedagogisk kompetens så att fler elever får undervisning och stöd av utbildade speciallärare välkomnas. Samtidigt efterfrågar stadsledningskontoret vissa förtydliganden för att reformen inte ska ske på bekostnad av specialistkompetens och långsiktig kompetensförsörjning.

Arbetsmarknadsnämnden avstyrker utredningens förslag på en ny speciallärarutbildning. Nämnden anser att förslaget inte löser de faktiska problem som finns ute i verksamheterna. Vidare anser nämnden att man genom att prioritera

flexibilitet och administrativ förenkling framför specialisering och strategisk kompetens, riskerar att försvaga det specialpedagogiska stödet till både elev och organisation, inte minst inom vuxenutbildningen.

Utbildningsnämnden delar utredningens bedömning att det finns behov av en mer flexibel och undervisningsnära speciallärarutbildning som bättre svarar mot skolväsendets kompetensförsörjningsbehov. Nämnden efterfrågar förtydliganden om hur utbildningen ska säkerställa den fördjupning som i dag ryms inom speciallärar- och specialpedagogexamina och ser särskilt en risk för otillräcklig fördjupning när både språk-, skriv- och läsutveckling och matematikutveckling ska rymmas inom samma utbildning.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Allt för många elever lämnar idag grundskolan utan fullständiga betyg. I vissa av dessa fall kan specialpedagogiskt stöd vara avgörande för att undvika ett skolmisslyckande. Därför välkomnar jag ambitionen att öka tillgången till specialpedagogisk kompetens så att fler elever får undervisning och stöd av utbildade speciallärare. Samtidigt är det viktigt att den fördjupning som i dag ryms inom speciallärar- och specialpedagogexamina inte försvinner med en ny och bredare speciallärarutbildning, där såväl språk-, skriv- och läsutveckling som matematikutveckling ska rymmas inom samma utbildning. Även vuxenutbildningens särskilda behov behöver beaktas i den fortsatta beredningen. Speciallärarutbildningen måste utformas med elevernas bästa i fokus. I övrigt hänvisar jag till Stockholms stads yttrande.

Stockholm den 18 november 2026

Arvid Vikman Rindevall

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/914-
2. Remiss - En ny speciallärarutbildning (SOU 2026:50), dnr KS 2026/914-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner och Dennis Wedin (båda M) enligt följande.

Moderaterna ställer sig positiva till utredningen om en ny speciallärarutbildning. Skolan behöver fler lärare med relevant specialpedagogisk kompetens, och stödet till elever behöver komma närmare undervisningen. En gemensam, professionsinriktad utbildning kan bidra till tydligare roller, bättre kompetensförsörjning och tidigare stöd till elever som behöver det.

Det är olyckligt att styret och förvaltningen främst lyfter riskerna med en sammanslagning och därmed riskerar att missa reformens möjligheter. Invändningen att en gemensam utbildning med nödvändighet skulle leda till mindre spetskompetens är inte tillräcklig för att avfärda utredningens förslag. Det viktiga är att utbildningen håller hög kvalitet, har en tydlig koppling till professionens vardag och samtidigt ger möjlighet till relevanta fördjupningar. En modern utbildning måste kunna förena bredd med specialisering.

Kommunen måste ta sitt ansvar för att skolans medarbetare får goda möjligheter att vidareutbilda sig. Det innebär att huvudmannen behöver planera för kompetensutveckling, skapa fungerande bemanning och se till att lärare inte lämnas ensamma med konsekvenserna av nödvändiga studier. Eleverna har rätt till kontinuitet i undervisningen, men det får inte användas som argument för att låta bli att utbilda fler speciallärare. I stället måste kommunen organisera verksamheten så att både elevernas behov och lärarnas kompetensutveckling kan tillgodoses.

Vi vill särskilt lyfta att professionen efterfrågar flexibilitet i hur utbildningen kan genomföras. Förutom en sammanslagning av dagens utbildningar bör det därför finnas möjlighet till en komprimerad studietakt. På så sätt kan lärare genomföra kompetensutvecklingen under en kortare sammanhållen period och inte behöva vara borta från undervisningen lika länge. En sådan möjlighet skulle både underlätta för skolorna och göra utbildningen mer attraktiv för yrkesverksamma lärare.

Stockholms stad bör därför vara tydlig med att den nya utbildningen behöver utformas med hög kvalitet, praktisk relevans och reell flexibilitet. Kommunen bör tillstyrka utredningens förslag och samtidigt verka för att det finns flera genomförandeformer, däribland en komprimerad utbildning, så att fler lärare kan vidareutbilda sig utan att elevernas undervisning påverkas mer än nödvändigt.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Christofer Fjellner, Per Rosencrantz och Therese Lindström (alla M) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Gulan Avci (L) enligt följande.
Varje elev ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Idag är det alldeles för många elever som inte klarar skolan, samtidigt som effektivt stöd sätts in alldeles för sent. Tillgången till speciallärare och specialpedagogisk kompetens är därför en central fråga för en likvärdig skola.

Vi välkomnar reformeringen av speciallärarutbildningen för att möta skolans behov bättre och stärka den undervisningsnära kompetensen.

Det är olyckligt att styret och förvaltningen främst fokuserar på riskerna med en sammanslagning. En gemensam utbildning behöver inte innebära mindre spetskompetens. Det avgörande är hög kvalitet, praktisk relevans och möjlighet till fördjupning.

Stockholms stad måste ta ansvar för att lärare kan vidareutbilda sig utan att elevernas undervisning påverkas mer än nödvändigt. Det kräver god planering, fungerande bemanning och flexibla utbildningsformer.

För oss är det tydligt: elever ska inte behöva vänta på stöd tills kunskapsluckorna blivit för stora. Elevens rätt till kunskap och stöd måste alltid stå i centrum, så att fler elever kan lyckas i skolan, då måste insatser ger tidigt redan i lågstadiet för att elever inte ska riskera hamna efter i skolan.

Ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat betänkandet ”En ny speciallärarutbildning (SOU 2026:50)” till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredningens syfte är att stärka tillgången till specialpedagogisk kompetens i skolväsendet genom att reformera utbildningen för speciallärare och specialpedagoger.

Utredningen föreslår att dagens speciallärar- och specialpedagogutbildningar ersätts av en ny speciallärarutbildning som är mer undervisningsnära och professionsinriktad. Utredningen lämnar även förslag om bland annat kompletteringsmöjligheter för redan utbildade speciallärare och specialpedagoger, ett anpassat utbud inom Lärarlyftet samt ett förtydligat specialpedagogiskt ledarskap inom Rektorsprogrammet.

Syftet med förslagen är att skapa en mer flexibel utbildning som bättre svarar mot skolväsendets behov av specialpedagogisk kompetens och därigenom stärka förutsättningarna för att barn och elever i behov av stöd får undervisning av lärare och förskollärare med relevant specialpedagogisk kompetens.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 oktober 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Stadsledningskontoret ställer sig bakom utredningens bedömning att en mer flexibel och undervisningsnära speciallärarutbildning behövs för att möta skolväsendets kompetensbehov. Ambitionen att öka tillgången till specialpedagogisk kompetens så att fler elever får undervisning och stöd av utbildade speciallärare välkomnas. Samtidigt efterfrågar stadsledningskontoret vissa förtydliganden för att reformen inte ska ske på bekostnad av specialistkompetens och långsiktig kompetensförsörjning.

Stadsledningskontoret efterfrågar förtydliganden kring hur utbildningen ska säkerställa samma fördjupning som dagens speciallärar- och specialpedagogexamina när kompetenserna kopplas till olika skolformer, stadier och grundläggande lärarutbildningar. Det finns en risk att fördjupningen blir otillräcklig när både språk-, skriv- och läsutveckling samt matematikutveckling ska rymmas inom samma utbildning, samt att undervisningsnära fokus tränger undan specialpedagogiska perspektiv på grupp- och organisationsnivå. Dessutom har vuxenutbildningens särskilda förutsättningar inte beaktats tillräckligt i utbildningens specialiseringar.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om fler utbildningsplatser inom Lärarlyftet och möjligheten för redan utbildade speciallärare och specialpedagoger att komplettera sin utbildning. För att detta ska fungera krävs dock statlig finansiering och att satsningen omfattar fler specialiseringar än enbart anpassad skola och specialskola. Tidsgränsen för kompletteringssatsningen bör också förlängas bortom 2035.

Slutligen tillstyrker stadsledningskontoret ett förtydligat specialpedagogiskt ledarskap inom Rektorsprogrammet.

Ställningstaganden

Stadsledningskontoret redovisar ställningstaganden utifrån utredningens disposition i kapitel 7 och kapitel 8 där förslag och överväganden presenteras. Utöver ställningstaganden till utredningens förslag kommenteras även utredningens konsekvensanalyser avseende kommunala huvudmän och avseende barn och unga samt personer med funktionsnedsättning.

7. Utredningens förslag och överväganden

7.1 En ny speciallärarexamen som ersätter hittillsvarande specialpedagogiska examina

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget om en gemensam utbildning för att tydliggöra yrkesrollen och stärka skolornas tillgång till undervisningsnära specialpedagogisk kompetens. En sådan utbildning kan ge bättre förutsättningar att organisera det specialpedagogiska arbetet utifrån elevernas behov. Samtidigt efterfrågas ett förtydligande av hur den nya examen ska säkerställa tillräcklig fördjupning inom de kompetensområden som i dag omfattas av speciallärar- och specialpedagogexamina.

Det finns en risk att en gemensam utbildning inte kan ge samma fördjupning som dagens separata examina, vilket kan leda till att den yrkesmässiga spetskompetensen försämras. För att undvika detta måste den nya yrkesrollen utformas så att uppdragets bredd är praktiskt hanterbar. Om undervisning och akuta individinsatser prioriteras på bekostnad av handledning och analys av lärmiljöer, riskerar det förebyggande arbetet att försvagas. Utbildningen bör därför säkerställa kompetens för arbete på grupp- och organisationsnivå samt för samverkan med elevhälsans övriga professioner.

7.2 Specialpedagogiska kompetenser relaterade till skolformer, stadier och grundläggande lärarutbildningar

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget och välkomnar specialiseringen inom anpassad skola och specialskola, då verksamheterna har stora kompetensbehov och specialiseringen breddar speciallärarens kompetens.

Samtidigt efterfrågas ett tydligare resonemang kring hur den föreslagna stadieindelade behörigheten ska kombineras med fördjupad kompetens inom olika specialpedagogiska områden, som språk-, skriv- och läsutveckling samt matematik. Det behöver också klargöras hur specialistkompetens inom exempelvis syn- och hörselnedsättning samt grav språkstörning ska säkerställas i alla skolformer där den behövs. Frågan bör utredas vidare inom ramen för regeringens fortsatta hantering.

Stadsledningskontoret anser dessutom att vuxenutbildningens särskilda förutsättningar inte beaktas tillräckligt. Att samla grundskolans senare år, gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning under samma specialisering riskerar att förbise skillnader i målgrupper, lagstiftning och pedagogik. Detta kan leda till att vuxenutbildningens perspektiv marginaliseras.

7.3 Undervisningsnära och professionsinriktad examen

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget men ser flera risker som inte tillräckligt beaktats. En utmaning är att utbildningen riskerar att ge otillräcklig fördjupning inom både språk-, skriv- och läsutveckling samt matematik, samtidigt som den undervisningsnära inriktningen kan ske på bekostnad av specialpedagogiska perspektiv på grupp- och organisationsnivå. Stadsledningskontoret anser också att ledarskap bör ingå tydligare i utbildningen.

Lärare har olika ämneskunskaper från grundutbildningen, vilket påverkar möjligheterna att utveckla avancerad kompetens inom exempelvis läs- och matematiksvårigheter. När utbildningen ska omfatta båda områdena finns en risk att fördjupningen blir otillräcklig, vilket kan leda till att elever inte får det ämnesspecifika stöd de behöver. Detta är särskilt problematiskt i högstadiet och gymnasiet, där kraven på ämnes- och specialdidaktisk kompetens är högre. På systemnivå finns också ett behov av att säkerställa tillgången till specialistkompetens inom centrala specialpedagogiska områden.

Stadsledningskontoret efterfrågar därför ett tydligare resonemang om hur skolväsendets långsiktiga behov av fördjupad kompetens ska tillgodoses när dagens specialiseringar ersätts av bredare utbildningar.

Stadsledningskontoret anser även att man bör överväga fördjupningsspår som bygger på lärarnas ämneskunskaper från grundutbildningen, särskilt inom svenska/läsinlärning och matematik, för att möjliggöra ökad specialdidaktisk fördjupning.

Vidare riskerar grupp- och organisationsperspektivet att försvinna när fokus förskjuts mot undervisningsnära arbete. Detta kan leda till att det specialpedagogiska ansvaret decentraliseras på ett sätt som skapar ohållbara krav på lärare och rektorer. Risken är särskilt stor inom förskolan, där specialpedagoger i dag främst arbetar med handledning och kompetensutveckling för att anpassa verksamheten efter barns behov.

Slutligen anser stadsledningskontoret att ledarskap bör ges en tydligare plats i utbildningen, eftersom yrkesrollen ofta innebär att leda och stödja resurspedagoger och lärare i arbetet med elevers behov.

7.4 Lärarlegitimation och behörighet att undervisa

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget men efterfrågar ett tydligare klargörande av vilka ämnesmässiga förkunskapskrav som ska gälla för den nya speciallärarexamen. I förslaget saknas uttryckliga krav på tidigare ämnesstudier i svenska eller matematik, vilket riskerar att leda till att lärare får en behörighet som inte motsvarar deras faktiska ämneskunskaper, eftersom lärare kan i sin grundutbildning helt sakna ämnesstudier i det ena eller bådaämnena.

Samtidigt behöver förkunskapskraven utformas så att de inte i onödan begränsar möjligheterna att utbilda fler speciallärare. Det behöver därför framgå hur utbildningen ska möta studenternas skilda förutsättningar och hur eventuella kompletterande ämnesstudier kan möjliggöras.

7.5 Ikraftträdande, övergångsbestämmelser samt följdändringar i förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget men framhåller vikten av att övergången genomförs utan att kompetensförsörjningen försvåras.

8.1 Förstärkt utbud av speciallärarexamens specialisering mot anpassade grundskolan, anpassade gymnasieskola och specialskolan inom Lärarlyftet

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget men betonar att utökade utbildningsplatser och anpassad studietakt måste kombineras med förbättrade ekonomiska villkor. Satsningen bör även omfatta övriga specialiseringar inom speciallärarutbildningen för att möta hela skolväsendets kompetensbehov.

Ett ökat utbildningsutbud riskerar att få begränsad effekt om de ekonomiska förutsättningarna inte förbättras. Det nuvarande statsbidraget täcker inte huvudmännens fulla kostnader för studietid, vikarier och annan bemanning under utbildningen. Detta blir särskilt problematiskt vid en utbildning om 90 högskolepoäng, där skolor under flera terminer måste hantera personalfrånvaro. För att fler ska kunna påbörja och slutföra utbildningen krävs därför förstärkt ekonomiskt stöd till huvudmännen.

8.2 Komplettering för breddad behörighet under en övergångsperiod

Stadsledningskontoret tillstyrker möjligheten för specialpedagoger och speciallärare att komplettera sin utbildning för breddad behörighet, men *avstyrker* den föreslagna tidsbegränsningen till 2035 och avgränsningen till enbart anpassade skolformer och specialskolan.

För att medarbetare ska kunna delta i kompletteringsutbildningar krävs långsiktig planering från huvudmännens sida, med hänsyn till verksamheternas organisatoriska

och ekonomiska förutsättningar. Skolorna måste säkerställa kontinuitet i undervisningen samtidigt som personal ges möjlighet till vidareutbildning.

Därför bör kompletteringsutbildningarna kunna genomföras successivt över en längre period än till 2035, vilket skulle möjliggöra för fler att delta utan negativa konsekvenser för bemanningen. Statlig finansiering behövs för att täcka huvudmännens kostnader för studietid och personalfrånvaro.

Stadsledningskontoret välkomnar möjligheten att komplettera utbildningen för behörighet inom anpassade skolformer och specialskolan, men anser att satsningen även bör omfatta speciallärarexamen med behörighet för särskilt stöd i övriga skolformer. Detta skulle bättre tillvarata befintlig kompetens och erfarenhet samt möta skolväsendets samlade kompetensbehov. Kompletteringsmöjligheterna bör utformas flexibelt så att medarbetare kan välja specialisering utifrån verksamheternas behov samt eget professionellt intresse och lämplighet.

8.3 Förslag på förändring i Rektorsprogrammet

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget och välkomnar att det specialpedagogiska ledarskapet stärks i Rektorsprogrammet. Detta kan ge rektorer bättre förutsättningar att leda och organisera skolans stödinsatser.

Rektor har ett övergripande ansvar för elevhälsoarbetet, där det specialpedagogiska ledarskapet är en central del. Rektorsprogrammet bör därför ge kunskap om elevhälsans olika professioner, deras kompetensområden och hur arbetet kan organiseras för att främja ett hälsofrämjande och förebyggande perspektiv.

Samtidigt måste ett tydligare ledningsansvar kombineras med fortsatt tillgång till kvalificerad specialpedagogisk kompetens på individ-, grupp- och organisationsnivå. Annars riskerar uppgifter som handledning, samordning och utveckling av lärmiljöer att få för litet utrymme när speciallärarens uppdrag blir mer undervisningsnära. Rektorsprogrammet bör därför även stärka rektors förmåga att tydliggöra uppdrag, ansvar och mandat samt säkerställa att elevhälsans samlade kompetens tas tillvara.

9.2 Konsekvenser för huvudmän inom skolväsendet, 9.2.1 Kommunala och enskilda skolhuvudmän samt sameskolstyrelsen

Utredningen förutsätter att många verksamma lärare vidareutbildas, men analyserar i begränsad omfattning hur huvudmännens ekonomiska förutsättningar att frigöra personal för studier påverkar genomförbarheten.

För att kompetensförsörjningen ska fungera krävs att anställda lärare ges möjlighet att läsa den nya speciallärarutbildningen inom ramen för sin anställning. Detta medför betydande kostnader för studietid, vikarier, omfördelning av arbetsuppgifter och annan bemanning under flera års tid. Om de ekonomiska förutsättningarna är otillräckliga riskerar utbildningsplatserna att stå outnyttjade och reformens mål om fler speciallärare att inte uppnås.

Reformen bör därför kombineras med förstärkt statlig finansiering för att säkerställa att utbildnings- och kompletteringsmöjligheterna kan utnyttjas i tillräcklig omfattning och att förändringarna får avsedd effekt.

9.4 Konsekvenser i relation till FN:s konvention om barnets rättigheter och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Stadsledningskontoret uppskattar att utredningen redovisar hur förslagen på en övergripande nivå förhåller sig till barnkonventionens grundläggande principer om likvärdiga villkor för alla barn, att barnets bästa beaktas i första hand vid alla beslut, att alla barn har rätt till liv och utveckling samt att alla barn har rätt att säga sin mening och få den beaktad.

Stadsledningskontoret saknar däremot dels en redovisning av prövningen av barnets bästa enligt artikel 3 i barnkonventionen som tydliggör hur remissförslaget förhåller sig till vad som är barns bästa, och dels en redovisning av hur barns åsikter inhämtats och beaktats enligt artikel 12 i barnkonventionen och som klargör hur remissförslaget förhåller sig till barns åsikter.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 oktober 2026 följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden godkände förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen

2. Paragrafen justerades omedelbart.

Reservation av Per Rosencrantz m fl (M) och Christina Tufvesson (L), se Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 8 oktober 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Arbetsmarknadsförvaltningen avstyrker utredningens förslag på en ny speciallärarutbildning. Förvaltningen anser att förslaget inte löser de faktiska problem som finns ute i verksamheterna. Vidare anser förvaltningen att man genom att prioritera flexibilitet och administrativ förenkling framför specialisering och strategisk kompetens, riskerar att försvaga det specialpedagogiska stödet till både elev och organisation, inte minst inom vuxenutbildningen.

Ställningstaganden

Arbetsmarknadsförvaltningen avstyrker utredningens förslag om en ny speciallärarutbildning och grundar sitt ställningstagande på tre huvudsakliga argument.

1. En bred utbildning leder till minskad spetskompetens
Arbetsmarknadsförvaltningen anser att en sammanslagning av speciallärarens och specialpedagogens utbildningar riskerar att utbildningen blir för bred och att den genom minskad specialisering förlorar yrkesmässig spetskompetens. Vidare anser förvaltningen att det övergripande strategiska perspektivet försvinner när fokus förskjuts mot ett mer utpräglat undervisningsnära arbete. Detta kan i förlängningen leda till att det specialpedagogiska ansvaret decentraliseras på ett sätt som skapar ohållbara krav på både lärare och rektorer.

2. Vuxenutbildningens specifika behov riskerar att marginaliseras
Arbetsmarknadsförvaltningen anser att det i utredningen finns en diskrepans mellan betänkandets förslag och vuxenutbildningens komplexa verklighet. Att gruppera grundskolans senare år, gymnasieskolan och den kommunala vuxenutbildningen under en och samma specialisering anses vara en förenkling som ignorerar skillnaderna i målgrupper, lagstiftning och pedagogiska förutsättningar. Förvaltningen anser att det finns en betydande risk att vuxenutbildningens perspektiv marginaliseras.

3. Risk för minskat söktryck och lärarbrist

Arbetsmarknadsförvaltningen befarar att förslaget om en ny speciallärarutbildning som tvingar in alla lärare i klassrumsnära arbete riskerar att sänka utbildningens attraktionskraft, vilket skulle förvärra den nuvarande kompetensbristen och lämna verksamheternas problem olösta.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 oktober 2026 följande.
Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Gulan Avci (L), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Erik Ehrs (KD), se Reservationer m.m.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 september 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning av synpunkter

Förvaltningen delar utredningens bedömning att det finns behov av en mer flexibel och undervisningsnära speciallärarutbildning som bättre svarar mot skolväsendets kompetensförsörjningsbehov. Förvaltningen är positiv till ambitionen att stärka tillgången till specialpedagogisk kompetens och att fler elever får undervisning och stöd av lärare med relevant specialpedagogisk utbildning. Samtidigt bedömer förvaltningen att delar av förslaget behöver tydliggöras för att säkerställa att reformen inte sker på bekostnad av specialistkompetens och långsiktig kompetensförsörjning.

Utbildningsförvaltningen efterfrågar förtydliganden om hur utbildningen ska säkerställa den fördjupning som i dag ryms inom speciallärar- och specialpedagogexamina. Förvaltningen ser särskilt en risk för otillräcklig fördjupning när både språk-, skriv- och läsutveckling och matematikutveckling ska rymmas inom samma utbildning. Sambandet mellan förkunskapskrav, utbildningsinnehåll och undervisningsbehörighet behöver tydliggöras utan att möjligheterna att utbilda fler speciallärare begränsas i onödan.

Förvaltningen tillstyrker förslaget om fler utbildningsplatser inom Lärarlyftet och möjligheten för redan utbildade speciallärare och specialpedagoger att komplettera sin utbildning för breddad behörighet. Samtidigt betonas behovet av statlig finansiering och att satsningen bör omfatta fler specialiseringar än den som riktas mot anpassad skola och specialskola. Förvaltningen bedömer också att 2035 är en för snäv tidsgräns för kompletteringssatsningen.

Förvaltningen tillstyrker även ett förtydligat specialpedagogiskt ledarskap inom Rektorsprogrammet.

Ställningstaganden

Förvaltningen redovisar förslag till ställningstaganden utifrån utredningens disposition i kapitel 7 och kapitel 8 där förslag och överväganden presenteras.

7. Utredningens förslag och överväganden

7.1 En ny speciallärarexamen som ersätter hittillsvarande specialpedagogiska examina

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget. En gemensam utbildning kan tydliggöra yrkesrollen och stärka skolornas tillgång till undervisningsnära specialpedagogisk kompetens. Förvaltningen efterfrågar samtidigt ett förtydligande av hur den nya examen ska säkerställa tillräcklig fördjupning inom de kompetensområden som i dag ryms inom speciallärar- och specialpedagogexamina.

En gemensam utbildning kan tydliggöra yrkesrollen och stärka tillgången till undervisningsnära specialpedagogisk kompetens. Den kan också ge skolorna bättre förutsättningar att organisera det specialpedagogiska arbetet utifrån elevernas behov. Förvaltningen ser samtidigt en risk att en och samma utbildning inte kommer att kunna ge den fördjupning som idag ryms inom både specialpedagogexamen och speciallärarexamens olika specialiseringar.

Den nya yrkesrollen behöver utformas så att uppdragets bredd är praktiskt hanterbar inom ramen för tjänsten. Om undervisning och akuta individinsatser tränger undan handledning och analys av lärmiljöer kan det förebyggande arbetet försvagas. Utbildningen behöver därför säkerställa kompetens för arbete på grupp- och organisationsnivå samt för samverkan med elevhälsans övriga professioner.

7.2 Specialpedagogiska kompetenser relaterade till skolformer, stadier och grundläggande lärarutbildningar

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget. Förvaltningen är särskilt positiv till specialiseringen inom den anpassade skolan och specialskolan. Detta eftersom verksamheterna har omfattande kompetensbehov och specialiseringen ger bredare kompetens för speciallärarуppdraget.

Förvaltningen ser behov av ett tydligare resonemang kring hur den föreslagna stadieindelade behörigheten ska förenas med behovet av fördjupad kompetens inom olika specialpedagogiska områden, inte minst språk-, skriv- och läsutveckling respektive matematik.

Förvaltningen efterfrågar ett klargörande av hur specialistkompetens inom exempelvis synnedsättning, hörselnedsättning och grav språkstörning ska säkerställas i samtliga skolformer där sådan kompetens behövs. Frågan bör därför utredas vidare inom ramen för regeringens fortsatta hantering.

7.3 Undervisningsnära och professionsinriktad examen

Utbildningsförvaltningen tillstyrker men ser också en risk för att utbildningen inte ger tillräcklig fördjupning inom både språk-, skriv- och läsutveckling och matematikutveckling. Det är även viktigt att den undervisningsnära inriktningen inte sker på bekostnad av specialpedagogiska perspektiv på grupp- och organisationsnivå.

Förvaltningen anser också att ledarskap bör ges en tydlig plats i utbildningen, eftersom yrkesrollen ofta innebär att leda och stödja resurspedagoger och lärare i arbetet med att möta elevers behov av stöd.

Lärare har olika ämneskunskaper med sig från grundutbildningen, vilket påverkar förutsättningarna att utveckla avancerad kompetens inom såväl språk-, skriv- och lässvårigheter respektive matematiksvårigheter. Den föreslagna konstruktionen innebär att lärare med helt olika ämnesbakgrund ska läsa samma utbildning och examineras mot samma examensmål, trots helt olika förkunskaper. Språk-, skriv- och lässvårigheter respektive matematiksvårigheter är omfattande och komplexa kunskapsområden som kräver specialiserad kompetens. När utbildningen ska omfatta båda områdena finns en risk för att fördjupningen inom respektive område blir otillräcklig och att eleverna i förlängningen inte får det ämnesspecifika specialpedagogiska stöd som de behöver. Frågan är särskilt viktig i högstadiet och gymnasiet, där undervisningen ställer högre krav på ämnes- och specialdidaktisk kompetens. Utöver konsekvenserna för den enskilda eleven finns även ett behov på systemnivå att säkerställa tillgången till specialistkompetens inom centrala specialpedagogiska områden.

Förvaltningen efterfrågar därför ett tydligare resonemang om hur skolväsendets långsiktiga behov av fördjupad kompetens inom exempelvis språk-, skriv- och läsutveckling, matematikutveckling och andra specialpedagogiska specialistområden

ska tillgodoses när dagens specialiseringar ersätts av bredare stadie- och skolformsinriktade utbildningar.

Förvaltningen anser också att man bör överväga möjligheten till fördjupningsspår som bygger vidare på lärarnas ämneskunskaper från grundutbildningen, särskilt inom svenska/läsinlärning respektive matematik. Sådana spår skulle erbjuda en tydlig progression och även ge utrymme för ökad specialdidaktisk fördjupning.

7.4 Lärarlegitimation och behörighet att undervisa

Förvaltningen tillstyrker förslaget men efterfrågar ett klargörande av vilka ämnesmässiga förkunskapskrav som ska gälla och hur utbildningen ska säkerställa att lärarnas kompetens motsvarar den behörighet examen ger.

Förslaget innehåller inget uttryckligt krav på tidigare ämnesstudier i svenska eller matematik för den nya speciallärarexamen. Om inte heller antagningskraven säkerställer sådana kunskaper ser förvaltningen en risk för att lärare får en bredare behörighet än deras ämneskunskaper motiverar. Lärare kan i sin grundutbildning helt sakna ämnesstudier i det ena eller båda ämnena.

Samtidigt behöver förkunskapskraven utformas så att de inte i onödan begränsar möjligheterna att utbilda fler speciallärare. Det behöver därför framgå hur utbildningen ska möta studenternas skilda förutsättningar och hur eventuella kompletterande ämnesstudier kan möjliggöras.

7.5 Ikraftträdande, övergångsbestämmelser samt följdändringar i förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

Utbildningsförvaltningen tillstyrker, men framhåller vikten av att övergången genomförs utan att kompetensförsörjningen försvåras.

8.1 Förstärkt utbud av speciallärarexamens specialisering mot anpassade grundskolan, anpassade gymnasieskola och specialskolan inom Lärarlyftet

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget men framhåller att fler utbildningsplatser och anpassad studietakt behöver kombineras med förbättrade ekonomiska villkor. Satsningen bör även omfatta övriga specialiseringar inom speciallärarutbildningen.

Ett utökat utbildningsutbud kan förbättra tillgången till speciallärare, men riskerar att få begränsad effekt om de ekonomiska förutsättningarna för deltagande inte samtidigt förbättras.

Det nuvarande statsbidraget täcker inte fullt ut huvudmannens kostnader för studietid, vikarieinsatser och annan bemanning när medarbetare vidareutbildar sig. Detta blir särskilt påtagligt vid en utbildning om 90 högskolepoäng, där skolorna under flera terminer behöver möjliggöra studier och ersätta personalens frånvaro. Fler utbildningsplatser behöver därför kombineras med förstärkt ekonomiskt stöd som gör det möjligt för huvudmännen att låta fler medarbetare påbörja och slutföra utbildningen.

Behovet av fler speciallärare finns även i övriga skolformer och verksamheter. Satsningen på utbildningsplatser och anpassad studietakt bör därför även omfatta övriga specialiseringar för att möta skolväsendets samlade kompetensförsörjningsbehov.

8.2 Komplettering för breddad behörighet under en övergångsperiod

Utbildningsförvaltningen tillstyrker att specialpedagoger och speciallärare ges möjlighet att komplettera sin utbildning för breddad behörighet. Förvaltningen avstyrker att möjligheten tidsbegränsas till utgången av 2035 och att den särskilda kompletteringssatsningen avgränsas till de anpassade skolformerna och specialskolan. För att medarbetare ska kunna delta i kompletteringsutbildningarna behöver huvudmännen planera långsiktigt utifrån verksamheternas organisatoriska och ekonomiska förutsättningar. Skolorna behöver säkerställa kontinuitet i undervisningen samtidigt som medarbetarna ges möjlighet att vidareutbilda sig.

Kompletteringsutbildningarna bör därför kunna genomföras successivt under en längre period än till utgången av 2035. Det skulle ge fler medarbetare möjlighet att delta utan att verksamheternas bemanning påverkas negativt. Statlig finansiering behövs för att täcka huvudmännens kostnader för studietid och för att ersätta personalens frånvaro.

Förvaltningen ser mycket positivt på att specialpedagoger och speciallärare ges möjlighet att komplettera sin utbildning för att uppnå behörighet att undervisa inom de anpassade skolformerna och specialskolan. Samtidigt bör den särskilda kompletteringssatsningen även ge möjlighet att komplettera till speciallärare med behörighet att undervisa inom särskilt stöd i övriga skolformer. Även där finns behov av att ta till vara deras befintliga kompetens och erfarenhet.

Kompletteringsmöjligheterna bör därför utformas så att de möter skolväsendets samlade kompetensförsörjningsbehov och ger medarbetarna möjlighet att välja specialisering utifrån verksamheternas behov samt professionellt intresse och lämplighet.

8.3 Förslag på förändring i Rektorsprogrammet

Utbildningsförvaltningen tillstyrker förslaget och välkomnar att det specialpedagogiska ledarskapet stärks i Rektorsprogrammet. Det kan ge rektorer bättre förutsättningar att leda och organisera skolans stödinsatser.

Rektor ansvarar för att leda skolans elevhälsoarbete, där det specialpedagogiska ledarskapet utgör en viktig del. Rektors programmet bör därför ge kunskap om elevhälsans olika professioner, deras kompetensområden och hur arbetet kan organiseras för att stärka det hälsofrämjande och förebyggande perspektivet.

Ett tydligare ledningsansvar behöver samtidigt förenas med fortsatt tillgång till kvalificerad specialpedagogisk kompetens på individ-, grupp- och organisationsnivå. Förvaltningen ser annars en risk att uppgifter som handledning, samordning och utveckling av lärmiljöer inte ges tillräckligt utrymme när speciallärarens uppdrag blir

mer undervisningsnära. Rektorsprogrammet bör därför även stärka rektors förmåga att tydliggöra uppdrag, ansvar och mandat samt säkerställa att elevhälsans samlade kompetens tas till vara.

Ekonomiska konsekvenser av förslaget

Utredningen förutsätter att stora grupper verksamma lärare vidareutbildas, men analyserar i begränsad utsträckning hur huvudmännens ekonomiska möjligheter att frigöra personal för studier påverkar reformens genomförbarhet.

Kompetensförsörjningen är i hög grad beroende av att redan anställda lärare ges möjlighet att läsa den nya speciallärarutbildningen inom ramen för sin anställning. Detta medför kostnader för studietid, vikarieinsatser, omfördelning av arbetsuppgifter och annan bemanning under flera år.

Om de ekonomiska förutsättningarna att frigöra personal är otillräckliga finns en risk att utbildningsplatser inte kan utnyttjas fullt ut och att reformens mål om fler speciallärare inte uppnås. Reformen bör därför förenas med förstärkt statlig finansiering för att utbildnings- och kompletteringsmöjligheterna ska kunna utnyttjas i tillräcklig omfattning och förändringarna få avsedd effekt.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation av Per Rosencrantz m fl (M) och Christina Tufvesson (L),

1. Att avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att därutöver anföra följande.

Moderaterna ställer sig positiva till utredningen om en ny speciallärarutbildning. Skolan behöver fler lärare med relevant specialpedagogisk kompetens, och stödet till elever behöver komma närmare undervisningen. En gemensam, professionsinriktad utbildning kan bidra till tydligare roller, bättre kompetensförsörjning och tidigare stöd till elever som behöver det.

Det är olyckligt att styret och förvaltningen främst lyfter riskerna med en sammanslagning och därmed riskerar att missa reformens möjligheter. Invändningen att en gemensam utbildning med nödvändighet skulle leda till mindre spetskompetens är inte tillräcklig för att avfärda utredningens förslag. Det viktiga är att utbildningen håller hög kvalitet, har en tydlig koppling till professionens vardag och samtidigt ger möjlighet till relevanta fördjupningar. En modern utbildning måste kunna förena bredd med specialisering.

Kommunen måste ta sitt ansvar för att skolans medarbetare får goda möjligheter att vidareutbilda sig. Det innebär att huvudmannen behöver planera för kompetensutveckling, skapa fungerande bemanning och se till att lärare inte lämnas ensamma med konsekvenserna av nödvändiga studier. Eleverna har rätt till kontinuitet i undervisningen, men det får inte användas som argument för att låta bli att utbilda fler speciallärare. I stället måste kommunen organisera verksamheten så att både elevernas behov och lärarnas kompetensutveckling kan tillgodoses.

Vi vill särskilt lyfta att professionen efterfrågar flexibilitet i hur utbildningen kan genomföras. Förutom en sammanslagning av dagens utbildningar bör det därför finnas möjlighet till en komprimerad studietakt. På så sätt kan lärare genomföra kompetensutvecklingen under en kortare sammanhållen period och inte behöva vara borta från undervisningen lika länge. En sådan möjlighet skulle både underlätta för skolorna och göra utbildningen mer attraktiv för yrkesverksamma lärare.

Stockholms stad bör därför vara tydlig med att den nya utbildningen behöver utformas med hög kvalitet, praktisk relevans och reell flexibilitet. Kommunen bör tillstyrka utredningens förslag och samtidigt verka för att det finns flera genomförandeformer, däribland en komprimerad utbildning, så att fler lärare kan vidareutbilda sig utan att elevernas undervisning påverkas mer än nödvändigt.

Utbildningsnämnden

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M)

Moderaterna ställer sig positiva till utredningen om en ny speciallärarutbildning. Skolan behöver fler lärare med relevant specialpedagogisk kompetens, och stödet till elever behöver komma närmare undervisningen. En gemensam, professionsinriktad utbildning kan bidra till tydligare roller, bättre kompetensförsörjning och tidigare stöd till elever som behöver det.

Det är olyckligt att styret och förvaltningen främst lyfter riskerna med en sammanslagning och därmed riskerar att missa reformens möjligheter. Invändningen att en gemensam utbildning med nödvändighet skulle leda till mindre spetskompetens är inte tillräcklig för att avfärda utredningens förslag. Det viktiga är att utbildningen håller hög kvalitet, har en tydlig koppling till professionens vardag och samtidigt ger möjlighet till relevanta fördjupningar. En modern utbildning måste kunna förena bredd med specialisering.

Kommunen måste ta sitt ansvar för att skolans medarbetare får goda möjligheter att vidareutbilda sig. Det innebär att huvudmannen behöver planera för kompetensutveckling, skapa fungerande bemanning och se till att lärare inte lämnas ensamma med konsekvenserna av nödvändiga studier. Eleverna har rätt till kontinuitet i undervisningen, men det får inte användas som argument för att låta bli att utbilda fler speciallärare. I stället måste kommunen organisera verksamheten så att både elevernas behov och lärarnas kompetensutveckling kan tillgodoses.

Vi vill särskilt lyfta att professionen efterfrågar flexibilitet i hur utbildningen kan genomföras. Förutom en sammanslagning av dagens utbildningar bör det därför finnas möjlighet till en komprimerad studietakt. På så sätt kan lärare genomföra kompetensutvecklingen under en kortare sammanhållen period och inte behöva vara borta från undervisningen lika länge. En sådan möjlighet skulle både underlätta för skolorna och göra utbildningen mer attraktiv för yrkesverksamma lärare.

Stockholms stad bör därför vara tydlig med att den nya utbildningen behöver utformas med hög kvalitet, praktisk relevans och reell flexibilitet. Kommunen bör tillstyrka utredningens förslag och samtidigt verka för att det finns flera genomförandeformer, däribland en komprimerad utbildning, så att fler lärare kan vidareutbilda sig utan att elevernas undervisning påverkas mer än nödvändigt.

Särskilt uttalande av Gulan Avci (L)

Varje elev ska ges möjlighet att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Idag är det alldeles för många elever som inte klarar skolan, samtidigt som effektivt stöd sätts in alldeles för sent. Tillgången till speciallärare och specialpedagogisk kompetens är därför en central fråga för en likvärdig skola.

Vi välkomnar reformeringen av speciallärarutbildningen för att möta skolans behov bättre och stärka den undervisningsnära kompetensen.

Det är olyckligt att styret och förvaltningen främst fokuserar på riskerna med en sammanslagning. En gemensam utbildning behöver inte innebära mindre spetskompetens. Det avgörande är hög kvalitet, praktisk relevans och möjlighet till fördjupning.

Stockholms stad måste ta ansvar för att lärare kan vidareutbilda sig utan att elevernas undervisning påverkas mer än nödvändigt. Det kräver god planering, fungerande bemanning och flexibla utbildningsformer.

För oss är det tydligt: elever ska inte behöva vänta på stöd tills kunskapsluckorna blivit för stora. Elevens rätt till kunskap och stöd måste alltid stå i centrum, så att fler elever kan lyckas i skolan, då måste insatser ger tidigt redan i lågstadiet för att elever inte ska riskera hamna efter i skolan.

Ersättaryttrande av Erik Ehrs (KD)

Kristdemokraterna anser att utredningen innehåller goda strävan som har potential att gynna skolan. Att slå ihop speciallärare och specialpedagogutbildningen skulle kunna underlätta för skolors rekryteringar och öka flexibiliteten i planeringen av verksamheten. Denna blandning av uppgifter är redan vanlig idag för personer med dessa roller, vilket i sig pekar på behovet av en utbildning som rustar yrkespersonen för detta. Kristdemokraterna ser även positivt på viljan att öka närheten till verksamheten i utbildningen. Behovet för elevnära stöd är stort, men har historiskt sett inte tillgodosetts i samma utsträckning i utbildningsväsendet som det specialpedagogiska.